

История на БЗС

Годината е 1878, доктор Фридрих Фламих, роден в Прага, напуска тогавашната Австро-унгарска империя и става първия и единствен зъболекар в България.

На 25.06.1880 г. на д-р Васил Аргазов е издадена позволително № 1 със следния текст: „...даде му се настоящето позволително за свободно упражнение на зъбарското изкуство”. Той е Първият „легитимен зъболекар”!

Двадесет и пет години по-късно зъболекарите М. Елмазов и Д. Тошков поставят началото на организирания живот на новосъздаденото зъболекарско съсловие у нас.

Михаил
Елмазов

Димитър
Тошков

До всички зъболекари в България е изпратен следния формуляр:

Почитаеми колеги,

Известно ви е, че в България всичките съсловия, били те научни или не, са организирани, като са съставили дружества, които да работят изобщо за цялото съсловие и частно за интересите на отделни негови членове, които в една или друга смисъл са онеправдани или от страна на самите власти или от частни лица. От такваз полезна организация е лишено само зъболекарското съсловие, което наравно с другите научни професии, ако не стои по-горе, то в всички случаи не и по-долу; следователно и то трябва да бъде организирано, и е една непростителна грешка от самите нас, че не сме могли до сега да оценим сдружаването и неговата мощна сила, когато се касае да се защити, било цялото съсловие, било отделен негов член.

Пред вид на това ние тука се събрахме няколко колеги и след като обмислихме въпроса за съставянето на едно българско одонтологическо дружество, решихме ако и да не сме много на брой, да се обърнем до всички вас с настоящето циркулярно и да ви молим да ни отговорите в едно непродължително време на следующите въпроси:

Приемете ли по принцип щото да се състави едно одонтологическо дружество? и Ако приемете, съгласни ли сте да се съберем още тази година, в края на месец декември /напр. на 20 декември), на конгрес?

Конгреса ще има за цел да изслуша някои реферати по Одонтологията и Стоматологията от колегите, които пожелаят да ги прочетат; да гласува устава на дружеството и най-после да избере едно настоятелство, което да ръководи дружествените работи.

Комитет: Елмазов зъболекар

Д. Тошков зъболекар

На 20.12.1905 г. в малкия салон на „Славянска беседа” д-р Русев - директор за опазване на общественото здраве, открива Първия конгрес на българските зъболекари. Началото е поставено!

Взема се решение за основаването на „Първото Българско Одонтологическо /зъболекарско/ Дружество” със следния устав:

Устав на

Първото Българско Одонтологическо /зъболекарско/ Дружество

Чл.1. Дружеството на българските одонтолози, основано на 21.декемврий.1905г., се именува Първо Българско Одонтологическо /Зъболекарско/ Дружество.

Чл. 2. Дружеството има за цел;

а/ Да работи за научното обединение на членовете си;

б/ Да работи за повдигане и пазене престижа на зъболекарското съсловие и отделни негови членове, в кръга на науката и законите;

в/ Да действа за обширното разпространение на практически познания по одонтологията и денталната медицина из масите на народа и

г/ Да обсъжда санитарно-одонтологически и дентални въпроси, възбудени било от членовете му, било от властите;

Чл. 3. Целта се постига:

а/ Чрез писмени и устни реферати изобщо и популярно-публични сказки по одонтологията и денталната медицина и

б/ Когато дружеството ще разполага с начитал, да издава едно научно-популярно списание по одонтологията и денталната медицина.

По запазени сведения основателите на ПБОД, са наброявали 19 души.

Членове-основатели:

1. Елмазов Михаил, дипломиран от Медицинския факултет на Императорския руски университет „Св. Владимир“, през 1894 г., с звание Зубной Врачъ. Практикува в София.
2. Хаджи Иванов Б.Д., дипломиран от същия университет с звание Зубной Врачъ пра 1907 г. Практикува в Ст. Загора.
3. П. Дидов, дипломиран от Медицин. Факултет на Юрьевския университет през 1900 г. с звание Зубной Врачъ. Практикува в Пловдив.
4. Никола Върбанов, дипломиран от мед. факултет на Харковския руски университет, през 1901г., с звание Зубной Врачъ. Практикува в г. Сливен.
5. Сп. Барумов, дипломиран от Киевския императорски университет, през 1907г., с звание Зубной Врачъ. Практикува в гр. София.
6. М. Сакарова-Лазарова, дипломирана от мед. Факултет на Императорския Московски университет, с звание Зубной Врачъ. Практикува в г. София.
7. Калдаръмова, дипломирана в Русия с звание Зубной Врачъ. Практикува в Търново.
8. М. Сенков, дипломиран в Русия с звание Зубной Врачъ. Практикува в Търново.
9. З. Сеферян, /не дал сведения/.
10. Бербенко, дипломирана в Русия с звание Зубной Врачъ. Практикува в София.
11. Зорка-Тошева-Тошкова, дипломирана в Русия с звание Зубной Врачъ. Практикува в София.
12. Д. Тошков, също.
13. Манчева, неизвестно.
14. Джераси, /не е дал сведения/.
15. Мутанова, дипломирана в Русия с звание Зубной Врачъ. Практикува в София.
16. Б.Т. Малчев, дипломиран от Женевската държавна зъболекарска школа с звание Chirurgiendentiste 1904 год. Практикува от 1905 а. в гр. Русе.
17. Радбил, свършила в Германия.
18. Параскевов, дипломиран от Атинския университет с звание Доктор по медицината, специализирал в Ecole dentaire de patis. Практикува в г. Бургас.
19. Герчева, дипломирана от Киевския императорски университет, през 1906г. с звание Зубной Врачъ. Практикува в Шумен.

Фридрих
Ламих

Карник
Тютюнджян

Панайот Дидов Михаил Сенков

За председател на „Първото Българско Одонтологическо /зъболекарско/ Дружество” е избран Михаил Елмазов, а за секретар Димитър Тошков.

На 04. 07. 1910 г. 4-тият редовен конгрес на ПБОД преименува ПБОД в Български зъболекарски съюз /БЗС/. Основният мотив на председателят Фламих е „...нашите искания да бъдат чути и удовлетворени от Висшият медицински съвет, когато се здраво организираме в зъболекарски съюз с провинциални автономни колегии”.

Година по-късно съществуват регионални дружества със следната численост: София – 19, Пловдив – 7, Варна – 9, Русе – 9, Сливен – 3, Стара Загора – 4, Шумен – 4, или общо 55 членове.

На 11.09.1911 г. излиза първият брой на списание „Зъболекарски преглед”, през 1951 г. е преименувано на сп. „Стоматология”, а от 2001 г. е възстановено първото му име „Зъболекарски преглед”. Това наше първо съсловно списание се издава без прекъсване 94 години.

През първата половина на 20-ти век БЗС се утвърждава като авторитетна съсловна организация у нас. Основните въпроси, с които се занимава са: създаване на нормативна уредба, регламентираща упражняването на зъболекарската професия у нас; създаване на зъболекарски раздел в закона за опазване на общественото здраве; подобряване на зъболечението на децата, учениците и войниците чрез назначаване на зъболекари в гимназиите, полковете, първокласните болници, дивизионните болници и големите градски лечебници; установяване на връзка между хигиенно-профилактичните мероприятия и социално-битовите условия със заболяванията на зъбите; разкриване на висше учебно заведение по зъболекарство, като първото съсловно искане датира от 1906-7 г. и продължава до 1942 г. когато е създаден Зъболекарският отдел на МФ-София.

След Второто Световна война през 1948-9 г. със закон са ликвидирани всички самостоятелни съсловни организации включително и Български зъболекарски съюз. Научни дейци от Стоматологичния факултет-София създават Научно медицинско дружество по дентална медицина - член на Съюза на научните медицински дружества в България.

Демократичните промени след 1989 г. дават възможност за създаване на професионално-съсловни организации у нас. През 1990 г. стоматолози от Пловдив подкрепени от колегите си от София и страната възстановяват Българския Стоматологичен Съюз /БСС/.

Начело като съпредседатели застават д-р Иван Антикаджиев, д-р Красимир Куманов, и д-р Ангел Бакърджиев.

Този период се характеризира със структуриране на доброволни начала и укрепване, на национална дентална организация, наброяваща около две хиляди членове. Узаконява се свободната дентална практика след 19 годишно прекъсване.

В периода 1992 – 1994 г. под председателството на д-р Кр. Куманов е създадена първата разработка - остойносттаваща зъболекарския труд - важна предпоставка за въвеждане на здравно осигурителната система у нас, по-късно залегнала в Наредба № 5 на МНЗ, актуална и до днес.

До 1997 г. председател на БСС е д-р Антонии Гоцев, главен асистент от Стоматологичния факултет в Пловдив. Периода е характерен със нарастване на авторитета на организацията, сериозни дискусии относно модела на денталното здравеопазване у нас; и стигане до заключението, че седалището на БСС трябва да бъде в София.

От 1997 г. председател на БСС е д-р Живко Михайлов.

През 1998 г. е публикуван новият закон за съсловните организации, регламентиращ задължителното членство в съсловната организация на всеки практикуващ зъболекар.

Българския Стоматологичен Съюз (БСС) се пререгистрира и става Български Зъболекарски Съюз (БЗС).

Д-р Живко Михайлов е преизбран за негов председател два пъти до май 2005 г.

Започва се реална реформа в денталното здравеопазване, приватизират се ОСП и РСП,

регламентират се нови взаимоотношения с НЗОК и др.

На редовно отчетно - изборния конгрес през май 2005 г. за председател на БЗС е избран д-р Николай Шарков.

Понастоящем редовните членове на БЗС наброяват близо 8 000 души, обединени в 28 районни колегии. Софийската районна колегия е най – голямата в страната със своите над 2300 члена.

И нека никога не забравяме, че за сто години в България е имало, само ЕДНА, национално отговорна организация на стоматолозите, независимо от нейното име.....

...И историята на денталната медицина в България не е непременно история на организираната дентална медицина у нас. За добросъвестния историк на съсловието има обширно поле за изява.

С тези няколко реда се слага началото на рубриката “История на денталната медицина в България”.

По материали на проф. Антон Филчев и д-р Иван Боснев.